סדר האקדמות

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

קרית יואל – בני ברק

כיתה ג' (א)

הר"ר הערשל גראס הי"ו

עֶס אִיז אַמָאל גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶער צַדִיק וָואס עֶר הָאט גֶעהֵייסְן רַבִּי מֵאִיר חַזָן, עֶר הָאט גֶעוָואלְט מַאכְן אַ שְׁבַח פַּארְ'ן בַּאשֶׁעפֶער, אוּן עֶר הָאט מוֹרָא גֶעהַאט אַז דִי מַלְאָכִים וֶועלְן אִים מְקַנֵא זַיין, הָאט עֶר דָאס גֶעמַאכְט אוֹיף תַּרְגוּם לָשׁוֹן וַוייל דִי מַלְאָכִים פַארְשְׁטֵייעֶן נִישְׁט קֵיין תַּרְגוּם לָשׁוֹן. אוּן עֶר הָאט דָאס גֶעמַאכְט אוֹיף צְוֵויי עֶרְלֵיי א-ב אוּן צוּם סוֹף הָאט עֶר גֶע'חַתְמֶ'ט זַיין נָאמֶען:

"מֵאִיר בִּי"ר יִצְחָק יִגְדַל בַּתּוֹרָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים אָמֵן וְחֲזַק וֶאֱמָץ"

אַקְדָמוּת אֵיידֶער אִיךְ הֵייבּ אָן **מִילִין** צוּ רֶעדְן **וְשָׁרָיוּת** אוּן אִיךְ בַּאגֶער **שׁוּתָא:** צוּ שְׁפְּרֶעכְן:

אַוְלָא צוּם עֶרְשְׁט **שָׁקִילְנָא** וֶועל אִיךְ נֶעמֶען **הַרְמָן** אַ עֶרְלוֹיבֶּענִיש **וּרְשׁוּתָא:** אוּן רְשׁוּת פוּן הַקָדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

בְּבָבֵי מִיט רֵייד **תְּרֵי וּתְלַת** צְוֵויי אָדֶער דְרֵיי **דְאֶפְתַּח** וָואס אִיךְ וֶועל אָנְהֵייבְּן **בְּנַקְשׁוּתָא:** מִיט אַ קְלַאפֶּענִישׁ: (עֶס קְלַאפְּט מִיר מֵיין הַארְץ פַאר גְרוֹיס מוֹרֶא):

בְּבָרֵי מִיט רְשׁוּת **דְבָרֵי** פוּן בַּאשֶׁעפֶער **וְטָרֵי** וָואס עֶר טְרָאגְט דִי וֶועלְט **עֲדֵי לְקַשִּׁשׁוּתָא:** בִּיז צוּ אִיר עֶלְטֶער:

גְּבוּרָן עָלְמִין אַ אֵייבִּיגֶע שְׁטַארְקֵייט **לֵיהּ** אִיז צוּ אִים **וְלָא סְפֵק** אוּן עֶס אִיז נִישְׁט גֶענוּג **פְּרִישׁוּתָא:** קֵיין בַּאשֵׁיידֶענִישׁ:

גְּוִיל פַּארְמֶעט **אִלּוּ רְקִיעֵי** וָואלְטְן וֶוען גֶעוֶוען דִי הִימְלֶען **קְנֵי** פֶּעדֶערְן **כָּל חוּרְשָׁתָא:** אַלֶע בֵּיימֶער פוּן דִי וֶועלְדֶער:

דְּיוֹ טִינְט **אִלּוּ יַמֵּי** וָואלְטְן וֶוען גֶעוֶוען דִי יַמִים **וְכָל מֵי כְּנִישׁוּתָא:** אוּן אַלֶע אֵיינְגֶעזַאמְלְטֶע וַואסֶערְן:

דַּיְּרֵי אַרְעָא דִי אֵיינְווֹאוֹינֶער פוּן דִי וֶועלְט **סַפְרֵי** וָואלְטְן גֶעוֶוען שְׁרֵייבֶּערְ'ס **וְרַשְׁמֵי** אוּן זֵיי וָואלְטְן בַּאצֵייכְנְט **רַשְׁוָתָא:** מִיט אַ צֵייכֶענִישׁ (וָואלט מֶען עֶס אוֹיךְ נִישְׁט גֶעקֶענְט בַּאשְׁרֵייבְּן):

הֲדַר דִי שֵׁיינְקֵייט **מָרֵי שְׁמַיָּא** דֶעם הַאר פוּן דֶעם הִימְל **וְשַׁלִּיט** אוּן עֶר גֶעוֶועלְטִיגְט **בְּיַבֶּשְׁתָּא:** אוֹיךְ אוֹיף דֶער טְרוּקֶענִישׁ:

הָקֵם עָלְמָא עֶר הָאט אוֹיפְגֶעשְׁטֶעלְט דִי וֶועלְט **יְחִידָאֵי** עֶר אַלֵיין **וְכַבְשֵׁיהּ** אוּן עֶר הָאט עֶס פַארְהוֹילְן **בְּכַבְשׁוּתָא:** מִיט אַ פַארְהוֹילֶענִישׁ: (קֵיינֶער וֵוייסְט נִישְׁט אוֹיף וָואס דִי וֶועלְט שְׁטֵייט אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט אִין פָּסוּק תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלוּמָה)

וּבְלָא לָאוּ אוּן אָן קֵיין מִידֶעקֵייט **שַׁכְלְלֵיהּ** הָאט עֶר עֶס גֶעפֶּעסְטִיגְט **וּבְלָא תְשָׁשׁוּתָא:** אוּן אָן קֵיין שְׁוַואכְקֵייט:

וּבְאָתָא קַלִילָא אוּן מִיט דֶעם גְרִינְגְסְטְן אוֹת (דָאס מֵיינְט מֶען דִי אוֹת ה׳) **דְלֵית בָּהּ מְשָׁשׁוּתָא:** וָואס הָאט נִישְׁט קֵיין אָנְטַאפּוּנְג: (אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט אִין פָּסוּק "כִּי בְּיָהּ ה׳ צוּר עוֹלָמִים" מִיט דֶעם אוֹת ה׳ הָאט עֶר בַּאשַׁאפְן עוֹלָם הַזֶה אוּן מִיט דֶע י׳ הָאט עֶר בַּאשַׁאפְן עוֹלָם הַבָּא)

זַמִּין עֶר הָאט צוּגֶעגְרֵייט **כָּל עֲבִידְתֵּיהּ** זַיין גַאנְצֶע אַרְבֶּעט **בְּהַךְ יוֹמֵי שִׁתָּא:** אִין דִי זֶעקְס טֶעג פוּן דִי וָואךְ:

זֵהוֹר דִי לוֹיטֶערְקַייט **יְקָרֵיהּ** פוּן זַיין טַייעֶרְקַייט **עֲלִי** אִיז עֶר אַרוֹיף גֶעגַאנְגֶען **עֲלֵי כּוּרְסֵיהּ דְאֶשָׁתָא:** אוֹיפְן פַייעֶרְדִיגְן שְׁטוּהְל [אוּן עֶר הָאט גֶערוּהְט]: (אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט אִין פָּסוּק "כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנָּפַשׁ"):

חֲיָל מִילִיטֶער **אֶלֶף אַלְפִין** דִי טוֹיזְנְטֶער מַלְאָכִים **וְרִבּוֹא** אוּן צֶענְדְלִיגֶער טוֹיזְנְטֶער **לְשַׁמְשׁוּתָא:** אִים צוּ בַּאדִינֶען:

חַדְתִין נַייעֶ מַלְאָכִים **נְבוֹט** טוּט עֶר בַּאשַׁאפְן **לְצַפְרִין** יֶעדְן אִינְדֶערְפְרִי **סַגִיאָה טְרָשׁוּתָא:** עֶס אִיז גְרוֹיס דֵיין גְלוֹיבּוּנְג: (אַזוֹי וִוי עֶס שְׁטֵייט אִין פָּסוּק "חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ")

טְפֵי אַסַאךְ **יְקִידִין שְׂרָפִין** בְּרֶענֶעדִיגֶע מַלְאָכִים **כְּלוּל גַפֵי שִׁתָּא:** וָואס אַלֶע הָאבְּן זֶעקְס פְלִיגְלֶען: (מִיט צְוֵויי פְלִיגְלֶען בַּאדֶעקְן זֵיי זֵייעֶר פָּנִים זֵיי זָאלְן נִישְׁט זֶעהְן דִי שְׁכִינָה, מִיט צְוֵויי בַּאדֶעקְן זֵיי דִי פִיס נִישְׁט צוּ דֶערְמַאנֶען דִי זִינְד פוּן דִי עֶגֶל אוּן מִיט צְוֵויי פְלִיעֶן זֵיי)

טְעֵם צוּ רֶעדְן **עַד יִתְיְהֵב לְהוֹן** בִּיז מֶען גִיט זֵיי רְשׁוּת **שְׁתִיקִין** שְׁוֵוייגְן זֵיי **בְּאַדְשְׁתָּא:** מִיט אַ שְׁוֵוייגֶענִישׁ:

יְקַבְּלוּן זֵיי נֶעמֶען רְשׁוּת **דֵין מִן דֵין** אֵיין מַלְאָךְ פוּן דֶעם אַנְדֶערְן (צוּ זָאגְן קְדוּשָׁה) **שָׁוֵי** גְלֵייךְ **דְלָא בְּשַׁשְׁתָּא:** אָן קֵיין פַארְזוֹימֶענִישׁ (אֵיינֶער זָאגְט נִישְׁט פְרִיעֶר פוּן דֶעם אַנְדֶערְן):

יְקַר דִי טֵייעֶרְקֵייט **מְלֵי כָל אַרְעָא** אִיז פִיל אוֹיף דִי גַאנְצֶע וֶועלְט **לִתְלוֹתֵי קְדוּשְׁתָּא:** צוּ דְרֵיי מָאל קָדוֹשׁ:

(וָואס דִי מַלְאָכִים זָאגְן דְרֵיי מָאל קָדוֹשׁ, אֵיין מָאל קָדוֹשׁ אַז דֶער אוֹיבֶּערְשְׁטֶער אִיז הֵיילִיג אוֹיף דִי וֶועלְט, אַ צְוֵוייטְן מָאל אַז עֶר אִיז הֵיילִיג אוֹיף יֶענֶע וֶועלְט, אוּן אַ דְרִיטֶע מָאל אַז עֶר אִיז הֵיילִיג אוֹיף אֵייבִּיג)

כְּקָל אַזוֹי וִוי דֶער קוֹל **מִן קֳדָם שַׁדַי** פוּנֶעם אַלְמֶעכְטִיגֶער גָאט **כְּקָל** אַזוֹי וִוי דֶער קוֹל **מֵי נְפִישׁוּתָא** פוּן פִיל וַואסֶערְן:

כְּרוּבִין דִי כְּרוּבִים **קֳבֵל גַלְגַלִין** אַנְטְקֶעגְן דִי גַלְגַלִין **מְרוֹמְמִין** לוֹיבְּן זֵיי **בְּאַוְשָׁתָא:** מִיט אַ גֶעשְׁרֵיי:

לְמֶחֱזֵי צוּ זֶעהְן **בְּאַנְפָּא עֵין** מִיט אַ אוֹיגְן בְּלִיק **כְּוַת** אַזוֹי וִוי אַ שָׁאס **גִּירֵי קַשְׁתָּא** פוּן אַ פֵייְלְן בוֹיגְן:

לְכָל אֲתַר צוּ יֶעדֶע פְּלַאץ **דְּמִשְׁתַּלְּחִין** וָואס זֵיי וֶוערְן דָארְט גֶעשִׁיקְט **זְרִיזִין** לוֹיפְן זֵיי **בְּאַשְׁוָותָא:** מִיט אַ שְׁנֶעלְקֵייט:

מְבָרְכִין זֵיי לוֹיבְּן **בְּרִיךְ יְקָרֵהּ** דֶעם טֵייעֶרְן בַּאשֶׁעפֶּער **בְּכָל לְשָׁן לְחִישׁוּתָא:** מִיט אַלֶע סָארְטְן שְׁפְּרַאכְן:

מֵאֲתַר פוּן דֶעם אָרְט **בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ** וָואס דִי שְׁכִינֶה רוּהְט דָארְט **דְּלָא צָרִיךְ בְּחִישׁוּתָא:** וָואס מְ'דַארְף עֶס נִישְׁט זוּכְן: (וֵוייל דֶעם אוֹיבֶּערְשְׁטְנְ'ס כָּבוֹד אִיז פִיל אוֹיף דִי גַאנְצֶע וֶועלְט)

דִי מַעֲשֶׂה פוּן דִי אַקְדָמוּת

אַמָאל אִיז גֶעוֶוען אַ קֶענִיג פוּן אַ גְרוֹיסֶע מְדִינָה וָואס דָארְט הָאבְּן גֶעוואוֹינְט זֵייעֶר אַסַאךְ אִידְן, אוּן דֶער קֶענִיג הָאט זֵייעֶר לִיבּ גֶעהַאט דִי אִידְן וֵוייל זֵיי זֶענֶען גֶעוֶוען זֵייעֶר גֶעטְרֵיי פַארְ'ן קֶענִיג אוּן פַאר דִי לַאנְד, אָבֶּער עֶס אִיז גֶעוֶוען דָארְט אַ גַלֶח וָואס אִיז אוֹיךְ זֵייעֶר גְרוֹיס גֶעוֶוען בֵּיים קֶענִיג'ס שְׁטוּבּ אָבֶּער עֶר הָאט זֵייעֶר פֵיינְט גֶעהַאט דִי אִידְן אוּן עֶר אִיז אוֹיךְ גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶער כִּישׁוּף מַאכֶער אוּן עֶר הָאט גֶעמַאכְט אַזַא סָארְט כִּישׁוּף אַז עֶר הָאט גֶעקוּקְט שְׁטַארְק אוֹיף אַ מֶענְטְשׁ אוּן עֶר הָאט אִים גֶע'הַרְגֶ'עט, דִי אִידְן הָאבְּן גֶעשִׁיקְט פַארְצֵיילְן פַאר דִי מֶלֶךְ פוּן דִי צָרוֹת וָואס דִי גַלֶח מַאכְט זֵיי, אוּן דֶער קֶענִיג הָאט גֶערוּפְן דֶעם גַלֶח אוּן הָאט אִיהְם גֶעפְרֶעגְט פַארְוָואס עֶר מַאכְט זֵיי אַזוֹי, הָאט דֶער גַלֶח אַנְגֶעהוֹיבְּן אִיבֶּער צוּרֶעדְן דֶעם קֶענִיג אַז דִי אִידְן זֶענֶען אַ שְׁלֶעכְטֶע פָאלְק אוּן זֵיי טוּהְן ווִידֶער שְׁפֶּענִיגְן אִינֶעם קֶענִיג אוּן עֶר אִיז עֶס גְרֵייט צוּ אוֹיפְוֵויזְן פַארְ'ן קֶענִיג בֵּיי יֶעדֶע וִיכּוּחַ וָואס עֶר וֶועט שְׁטֵיין אַקֶעגְן דִי אִידְן, אוּן דֶער מֶלֶךְ הָאט מַסְכִּים גֶעוֶוען מִיט אַ תְנַאי אַז אוֹיבּ דֶער גַלֶח וֶועט גֶעוִוינֶען בֵּיי דִי וִיכּוּחַ דֶעמָאלְטְס וֶועלְן אַלֶע אִידְן וֶוערְן גוֹיִם חַס וְשָׁלוֹם.

דִי אִידְן הָאבְּן בַּאשְׁלָאסְן צוּ שִׁיקְן אַ שְׁלִיחַ צוּ אַ וַוייטֶע פְּלַאץ וָואס דָארְטְן גֶעפִינֶען זִיךְ גְרוֹיסֶע צַדִיקִים, אָבֶער אַרוּם דִי פְּלַאץ אִיז דָא אַ טַייךְ וָואס ס'הֵייסְט סַמְבַּטְיוֹן, אוּן דִי טַייךְ וַוארְפְט אַ גַאנְצֶע צַייט שְׁטֵיינֶער אוֹיף אַרוֹיף אוּן מְ'קֶען נִישְׁט אַרִיבֶּער גֵיין דִי טַייךְ, אוֹיסֶער שַׁבָּת וָואס דֶעמָאלְטְס הָאט דִי סַמְבַּטְיוֹן נִישְׁט גֶעוָוארְפְן קֵיין שְׁטֵיינֶער.

דִי אִידְן הָאבְּן גֶעוואוּסְט אַז צוּלִיב פִּיקוּחַ נֶפֶשׁ מֶעג מֶען מְחַלֵל שַׁבָּת זֵיין דֶערִיבֶּער הָאבְּן זֵיי בַּאשְׁלָאסְן צוּ שִׁיקְן אַ שְׁלִיחַ זָאל אַרִיבֶּער גֵיין דִי טַייךְ אִין שַׁבָּת אוּן בֶּעטְן פוּן זֵיי אַז אֵיינֶער פוּן דִי צַדִיקִים זָאל קוּמֶען צוּ דִי וִיכּוּחַ מִיטְן גַלֶח, אוּן אַזוֹי הָאט מֶען גֶעטוּהְן, זֵיי הָאבְּן גֶעמַאכְט אַ גוֹרָל וֶוער עֶס זָאל זֵיין דִי שְׁלִיחַ, וֵוייל דֶער שְׁלִיחַ הָאט שׁוֹין גֶעמוּזְט דָארְט בְּלֵייבְּן אוּן הָאט נִישְׁט גֶעקֶענְט צוּרִיק קוּמֶען וֵוייל מְ'מֶעג אַרִיבֶּער גֵיין דִי טַייךְ אִין שַׁבָּת נָאר וֶועגְן פִּיקוּחַ נֶפֶשׁ אָבֶער צוּרִיק גֵיין טָאר מֶען נִישְׁט, אוּן דִי גוֹרָל אִיז אוֹיסְגֶעקוּמֶען אוֹיף רַבִּי מֵאִיר, אוּן עֶר אִיז גֶעזִיצְן אַ גַאנְצֶע נָאכְט אוּן גֶעמַאכְט דִי פִּיוּט פוּן דִי אַקְדָמוּת וָואס דָאס אִיז אַ לוֹיב פַאר דֶער בַּאשֶׁעפֶער, אוּן צוּמָארְגְנְס אִיז עֶר אַרוֹיס פוּן שְׁטָאט אוּן עֶר הָאט זִיךְ גֶעזֶעגְנְט פוּן זַיין מִשְׁפָּחָה אוּן פוּן זַיינֶע חֲבֵרִים אוּן אַלֶע הָאבְּן אִים גֶעוואוּנְטְשְׁן הַצְלָחָה.

װען עס איז געװאָרן שבּת איז רבּי מאיר אַריבּער די טײך און ער איז אָנגעקומען צו די שטאָט װאָס די מענטשן פון די שטאָט האָבּן געהײסן "בּני משה" און ער האָט זײ פאַרצײלט די גאַנצע מעשׂה, און זײ האָבּן אױך געמאַכט אַ גורל װעמען צו שיקן צו די װיכּוח, און עס איז אַרױסגעקומען די גורל אױף עפּעס אַ שנײדער, און אױך דער שנײדער האָט געװאַרט אױף שבּת און ער איז אַריבּער די טײך און די אידן האָבּן אים דאָרט געװאַרט און מ'האָט אים אָפּגעגעבּן גרױס כּבוד, און זײ האָבּן געזאָגט פאַר'ן קעניג אַז זײ זענען גרײט צו די װיכּוח, און דער קעניג האָט באַשטימט אַ צײט און טױזנטער מענטשן זענען געקומען זעהן און מיטהאַלטן דעם װיכּוח, װען דער גלח איז אָנגעקומען האָט ער אָנגעקוקט שטאַרק דעם שנײדער און ער האָט אים געװאָלט הרגענען און װען ער האָט געזעהן אַז עס גײט אים נישט האָט ער פאַרשטאַנען אַז ער איז אַ הײליגער מענטש, און דער גלח האָט געזאָגט פאַר'ן קעניג אַז פאַר װען ער הײבּט אָן די װיכּוח װיל ער עפּעס װײזן, עס איז געװען דאָרט צװײ גרױסע שטײנער און דער גלח האָט זײ אױפגעהױבּן און ער האָט געמאַכט אַ כּישוף און די צװײ שטײנער איז געבּליבּן הענגען אין די לופט און זײ האָבּן זיך אַרום געדרײט אױבן אַזױ װי גלגלים און אַלע מענטשן האָבּן געשטױנט צו זעהן די װאונדערליכע זאַך.

דֶעמָאלְטְס אִיז דֶער גַלֶח צוּגֶעגַאנְגֶען צוּ דֶעם שְׁנֵיידֶער אוּן עֶר הָאט אִים גֶעזָאגְט אֶפְשֶׁר קֶענְסְטוּ אוֹיךְ מַאכְן עֶפֶּעס אַזַא וואוּנְדֶערְלִיכֶע זַאךְ, דֶער שְׁנֵיידֶער הָאט אַרוּמְגֶעקוּקְט אַרוּם אוּן אַרוּם, אוּן עֶר הָאט גֶעזֶעהְן דָארְט גְרוֹיסֶע בֵּיימֶער, הָאט דֶער שְׁנֵיידֶער גֶעזָאגְט פַארְ'ן גַלֶח, אִיךְ וֶועל אָנְכַאפְּן דִי הֶעכְסְטֶע בּוֹים אוּן אִיךְ וֶועל עֶס אַרָאפּ בֵּייגְן בִּיז צוּ דִי עֶרְד, אוּן נָאכְדֶעם וֶועסְטוּ עֶס אָנְכַאפְּן אַז סְ'זָאל נִישְׁט צוּרִיק אַרוֹיף שְׁפְּרִינְגֶען, דֶער גַלֶח הָאט גֶעלַאכְט אוּן הָאט גֶעזָאגְט לָאמִיר זֶעהְן צִי דוּ קֶענְסְט, דֶער שְׁנֵיידֶער אִיז צוּגֶעגַאנְגֶען צוּ דִי בּוֹים אוּן הָאט עֶס אָנְגֶעכַאפְּט אוּן הָאט עֶס גְרִינְגֶערְהֵייט אַרָאפּ גֶעבּוֹיגְן בִּיז צוּ דִי עֶרְד, אוּן עֶר זָאגְט פַארְ'ן גַלֶח קוּם זֵיי מַמְשִׁיךְ צוּ אָנְכַאפְּן דִי בּוֹים, צִיטֶערְדִיגֶערְהֵייט אִיז דֶער גַלֶח צוּגֶעגַאנְגֶען אוּן עֶר הָאט אָנְגֶעכַאפְּט בֵּיי דִי שְׁפִּיץ פוּן דִי בּוֹים וָואס אִיז גֶעלִיגְן אוֹיף דִי עֶרְד, אוּן דֶער שְׁנֵיידֶער הָאט דֶעמָאלְטְס אַרָאפּ גֶענוּמֶען זַיינֶע הֶענְט אוּן דֶער גַלֶח אִיז אַרוֹיף גֶעפְלוֹיגְן אוֹיבְן מִיטְן בּוֹים אוּן עֶר אִיז אַרֵיין צְווִישְׁן דִי צְוֵויי שְׁטֵיינֶער אוּן עֶר אִיז גֶעוָוארְן אִינְגַאנְצְן צוּשְׁמֶעטֶערְט אוּן אַלֶע אִידְן הָאבְּן זִיךְ גֶעפְרֵיידְט אַז דֶער גַלֶח דֶער רָשָׁע אִיז גֶעשְׁטָארְבְּן אוּן פוּן דֶעמָאלְטְס אָן פִּירְט מֶען זִיךְ אַלֶע יָארְן צוּ זָאגְן דִי אַקְדָמוּת יוֹם טוֹב שְׁבוּעוֹת פַארְ'ן לֵיינֶען כְּדֵי צוּ לוֹיבְּן דֶעם הֵיילִיגְן בַּאשֶׁעפֶער.